

EEN FRISSE BLIK OP DRINKWATER

Melkveehouders laten het rantsoen van hun koeien vaak tot achter de komma uitrekenen. Slechts een enkele melkveehouder laat het water dat koeien drinken regelmatig in een laboratorium analyseren. Hoe goed bent u op de hoogte van de kwaliteit van het drinkwater van uw koeien? Onder het motto 'Goed water. Gezonde koeien.' organiseerde GD Academy dit najaar op 12 locaties een masterclass voor melkveehouders.

Goed en voldoende drinkwater is een belangrijke voorwaarde voor vitale koeien en een essentieel onderdeel van gezonde voeding. Een koe vreet immers minder als zij onvoldoende water, water van een matige of slechte kwaliteit of onsmakelijk water tot haar beschikking heeft. Onderzoek wijst uit dat voldoende opname van drinkwater van goede kwaliteit bijdraagt aan de groei van kalveren en een optimale melkproductie.

Belang van goed en voldoende drinkwater

De meeste melkveehouders die de masterclass bezochten waren het eens met de stelling dat gezond drinkwater heel belangrijk

is voor hun koeien. Veel veehouders gaven ook aan dat er (nog) veel onbekend is over het belang van water en dat het belang van goed drinkwater voor de koe nogal eens wordt onderschat. Er bestaan in Nederland geen wettelijke eisen voor drinkwater van melkvee.

Sanne Carp-van Dijken en Patty Penterman, dierenartsen bij GD en deskundig op het gebied van veedrinkwater, gingen tijdens de masterclasses in op het belang van goed en voldoende drinkwater voor de gezondheid van koeien. Ze gingen onder andere in op het gedrag van koeien rondom de drinkbak, dat heel indicatief kan zijn voor de smakelijkheid en toegankelijkheid van drinkwater.

Veel vragen van veehouders gingen over het meten van de kwaliteit van het drinkwater, hoe je afwijkingen vaststelt en wat ze naar aanleiding van de wateruitslag kunnen doen. Daar is uitgebreid op ingegaan. GD heeft normen opgesteld waaraan drinkwater voor rundvee moet voldoen. Uitgangspunten daarbij zijn: het water is niet schadelijk, het is smakelijk en de plek waar de dieren drinken is goed bereikbaar.

Wat koeien graag drinken

Watervoorziening in de wei

Technische aspecten van drinkwater

Toine van Erp, buitendienst medewerker van GD, ging dieper in op de technische aspecten van watervoorziening op een melkveebedrijf. Hij hield de aanwezige melkveehouders een spiegel voor, door hen onder meer de volgende stelling voor te leggen: "Waarom zou u zich zorgen maken over uw drinkwatersysteem; zolang uw koeien het water nog drinken, zal het wel goed zijn?" Ook stelde hij vragen als: "Is de huidige beschikbaarheid en wateropname voor de totale waterbehoefte van de koppel toereikend om de gewenste melkproductie te realiseren?"

Uit een rondje doorvragen bij de aanwezigen bleek dat slechts een enkele melkveehouder daadwerkelijk met een watermeter bepaalt hoeveel water de koeien dagelijks opnemen, of periodiek per drinkpunt de watertoevoer in liters per minuut opmeet. Ook worden de leidingen of buffervaten niet of nauwelijks gecontroleerd op de aanwezigheid van biofilm. De watertoevoer naar de drinkbak in liter per minuut kan op veel bedrijven verbeterd worden; deels dichtgeslibde leidingen verminderen de wateraanvoer meer dan vaak wordt gedacht weet Toine uit de praktijk.

Vragen die vaak werden gesteld: "Hoe beoordeel ik of het water in de drinkbak schoon en voldoende is?" En "Hoe houd ik mijn water in de toekomst schoon?" Tijdens de masterclasses kwamen veel praktische tips naar voren, die de aanwezige veehouders naar eigen zeggen na een frisse blik op de eigen situatie daadwerkelijk in de praktijk zullen brengen. Hieronder een samenvatting:

Check regelmatig de kwaliteit van het drinkwater:

- visuele beoordeling op de drinkplaats en drinkbak controleren op aanslag, slijmerige laag aan binnenkant en geur
- periodiek wateronderzoek op de drinkplaats (Drinkbakcheck)

Wat kunt u doen als de waterkwaliteit voor verbetering vatbaar is?

- oorzaak van de vervuiling achterhalen (leiding/drinkbak)

Chemische en/of bacteriologische afwijking op wateruitslag?

- waterleidingsysteem: leidingen, buffervaten en waterbakken schoonmaken
- onderhoud plegen aan de filterinstallatie
- water behandelen

Controleer de waterbeschikbaarheid:

- bereikbaarheid waterbak (hoogte circa 70 centimeter en plaatsing in de stal)
- lengte waterbak per koe (7 centimeter per koe is minimaal)
- capaciteit systeem: aanvoersnelheid water in liter per minuut (>15 liter per minuut is gewenst, controleer tijdens piektijden)

Hoe bewust zijn melkveehouders bezig met water?

Uit een marktonderzoek van GD onder circa 500 melkveehouders (2016) naar veedrinkwater voor melkvee blijkt dat bijna 90 procent van de melkveehouders dagelijks een visuele controle uitvoert op het drinkwater. Iets meer dan zestig procent van hen maakt wekelijks de drinkbakken schoon. Wat daarnaast opvalt is dat 76 procent van de melkveehouders geen inzicht heeft in de kwaliteit van het water dat de koeien dagelijks drinken en 89 procent van de melkveehouders niet meet hoeveel water de koppel melkkoeien dagelijks opneemt. Slechts 35 procent van de melkveehouders laat bij (vage) diergezondheidsproblemen een watermonster analyseren. Om de melkproductie en diergezondheid verder te optimaliseren is vooral op deze twee punten winst te behalen. Dit geldt zowel voor veehouders die in de drinkbakken gebruik maken van leidingwaters als van bronwater.

Schone waterbak in de stal

Wateronderzoek op de drinkplek

Aanslag in de leidingen